

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

Світлана Кравець¹

¹ кандидат педагогічних наук, старший дослідник, завідувач лабораторії зарубіжних систем професійної освіти і навчання Інституту професійної освіти НАПН України, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-8878-6241>, e-mail: sveta.kindz@ukr.net

Реферат:

Актуальність: сучасні процеси реформування професійної (професійно-технічної) освіти характеризуються тенденціями впевненої її інтеграції із ринком праці на засадах державно-приватного партнерства та з урахуванням кращих міжнародних практик.

Мета: здійснити аналіз нормативно-правового забезпечення державно-приватного партнерства та з'ясувати його ефективність у розвитку професійної (професійно-технічної) освіти.

Методи: теоретичні (індукція, синтез, узагальнення); емпіричні (аналіз офіційних документів щодо державно-приватного партнерства; розвитку у сфері професійної (професійно-технічної) освіти; виявлення досвіду та ефективності розвитку державно-приватного партнерства на рівні закладів професійної (професійно-технічної) освіти; прогнозування перспектив розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти).

Результати: охарактеризовано правові засади, принципи державно-приватного партнерства, порядок та механізми проведення аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства; проаналізовано концепції, нормативно-правові документи у сфері професійної (професійно-технічної) освіти та окреслено можливості розширення законодавчих ініціатив для створення умов більш ефективного розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти; розкрито досвід розвитку державно-приватного партнерства за напрямками, передбачених Концепцією «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року.

Висновки: результати аналізу законодавчих актів та нормативно-правових документів дають підстави стверджувати про необхідність оновлення чинного та створення сучасного законодавства щодо розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної освіти, розроблення нормативного, наукового, організаційно-методичного забезпечення, створення єдиної концепції та довгострокової моделі державно-приватного партнерства у сфері професійної освіти з визначеними механізмами активізації участі приватних суб'єктів у процесах вдосконалення та модернізації національної професійної освіти.

Ключові слова: професійна (професійно-технічна) освіта, державно-приватне партнерство, ринок праці, заклади професійної (професійно-технічної) освіти, законодавчі акти, нормативно-правові документи.

Вступ. Актуальність вивчення тенденцій розвитку державно-приватного партнерства (далі – ДПП) у сфері професійної (професійно-технічної) освіти обумовлена трансформаційними змінами цієї ланки освіти, що спрямована на створення якісно нової системи підготовки трудового потенціалу країни та умов для професійної

самореалізації особистості. У стратегічних завданнях держави щодо розвитку системи професійної (професійно-технічної) освіти відстежується чітка позиція її інтеграції з ринком праці на засадах ДПП. Першочерговими завданнями в розвитку цих процесів є: вдосконалення законодав-

ства для створення ефективного правового середовища; надання організаційної та методичної допомоги органам місцевої влади, закладам професійної (професійно-технічної) освіти, приватним партнерам, які прагнуть розвивати співпрацю на засадах ДПП; розроблення механізмів активізації інвестиційної діяльності та залучення приватних інвестицій у стратегічно важливі напрями розвитку професійної (професійно-технічної) освіти.

Джерела. У Законі України «Про державно-приватне партнерство» (2010) визначено організаційно-правові засади взаємодії державних партнерів з приватними партнерами та основні принципи ДПП, якими є: рівність перед законом державних та приватних партнерів під час провадження діяльності в рамках ДПП; заборона будь-якої дискримінації та обмеження прав приватних партнерів, крім випадків, передбачених законом; узгодження інтересів державного та приватного партнерів з метою досягнення взаємної вигоди та реалізації мети діяльності в рамках ДПП; справедливий розподіл ризиків, пов'язаних з виконанням договорів, укладених у рамках ДПП. Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Деякі питання організації здійснення державно-приватного партнерства» (2011) затверджено порядок проведення конкурсу з визначення приватного партнера для здійснення ДПП; механізми підготовки та проведення конкурсу із застосуванням принципів прозорості, об'єктивності та недискримінаційності; визначення переможця конкурсу та укладення відповідних договорів у рамках здійснення ДПП; порядок проведення аналізу ефективності здійснення ДПП за двома етапами: I етап – підготовка та аналіз концептуальної записки, II етап – підготовка техніко-економічного обґрунтування; відображено механізм проведення аналізу ефективності здійснення ДПП та можливість залучення до цього процесу всіх зацікавлених органів; зазначений розподіл функцій між суб'єктами проведення аналізу ефективності здійснення ДПП та оприлюднення висновків за результатами аналізу. Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Методики виявлення ризиків здійснення державно-приватного партнерства, їх оцінки та визначення форми управління ними» (2011) передбачено впровадження методів оцінки ризиків, які широко застосовуються у міжнародній практиці для оцінки проектів ДПП, визначено підходи до оцінки та управління ризиками, що відповідають стандартам сучасної

практики ризик-менеджменту. У постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку заміни приватного партнера за договором, укладеним у рамках державно-приватного партнерства» (2017) визначено механізм заміни приватного партнера у разі невиконання ним своїх зобов'язань за договором, укладеним у рамках ДПП. Для чіткого аналізу ефективності здійснення ДПП наказами Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Деякі питання проведення аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства» (2012), «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо застосування Методики виявлення ризиків здійснення державно-приватного партнерства, їх оцінки та визначення форми управління ними» (2016) затверджено методику, що визначає основні параметри та показники перевірки ДПП відповідно до етапів та методичні рекомендації, які застосовуються під час проведення аналізу ефективності здійснення ДПП, а також для виявлення, оцінки та керування ризиками в процесі розроблення та реалізації державних інвестиційних проектів). Положення цих законодавчих актів та нормативних постанов є спільними для усіх галузей національної економіки, у тому числі й для розвитку ДПП у сфері освіти, й в узагальненому баченні регламентують порядок налагодження, розвитку, перевірки та припинення державно-партнерських відносин.

Конкретні державні дії щодо забезпечення ефективного ДПП у реалізації проєктів, спрямованих на поліпшення показників національної економіки, якості життя населення і стану навколишнього природного середовища відображені у Концепції розвитку державно-приватного партнерства в Україні на 2013-2018 роки (2013). Ця Концепція є чинною й визначає пріоритетні сфери застосування ДПП, серед яких і освіта; наукова, науково-технічна, інноваційна та інформаційна сфери тощо. Серед низки причин уповільнення розвитку державно-приватного партнерства в Україні означені: неузгодженість нормативно-правової бази з питань державно-приватного партнерства; відсутність ефективного механізму надання державної підтримки у сфері державно-приватного партнерства; недосконалість методичного та організаційного забезпечення державно-приватного партнерства; дефіцит кваліфікованих кадрів і досвіду залучення приватного сектору до реалізації інфраструктурних інвестиційних проектів та ін. (Концепція,

2013). Ці питання є актуальними й сьогодні, і потребують розв'язання безпосередньо у сфері професійної (професійно-технічної) освіти.

Позитивні зміни в освітньому законодавстві щодо розвитку ДПП у сфері освіти і науки відзначаються чинним Законом України: «Про освіту» (2017). Зокрема, у Статті 6 визначено, що ДПП є одним із принципів освітньої діяльності, а Стаття 81 визначає «правові, організаційні та фінансові засади розвитку державно-приватного партнерства у сфері освіти і науки» (Закон України «Про освіту», 2017). У Законі України «Про професійну (професійно-технічну) освіту» (1998, остання редакція у 2022 р.) не зазначено жодних положень щодо розвитку ДПП у сфері професійної (професійно-технічної) освіти. У проєкті Закону України «Про професійну освіту» приділено увагу, крім іншого, законодавчому врегулюванню діяльності різних дорадчих органів, що по своїй суті є формами публічно-приватного партнерства (Бородієнко, 2020, с. 69). Сучасні процеси реформування сфери професійної (професійно-технічної) освіти спрямовані на оновлення її законодавчої бази, нормативно-правового та організаційно-методичного супроводу. Першочергово йдеться про прийняття нового Закону України «Про професійну освіту і навчання», в якому будуть окреслені визначальні положення для розроблення організаційно-методичних моделей державно-приватного партнерства для органів місцевої влади, закладів професійної (професійно-технічної) освіти та приватних партнерів.

Мета статті – здійснити аналіз нормативно-правового забезпечення державно-приватного партнерства та з'ясувати його ефективність у розвитку професійної (професійно-технічної) освіти.

Методи: теоретичні (індукція, синтез, узагальнення); емпіричні (аналіз офіційних документів щодо ДПП; розвитку ДПП у сфері професійної (професійно-технічної) освіти; виявлення досвіду та ефективності розвитку ДПП на рівні закладів професійної (професійно-технічної) освіти; прогнозування перспектив розвитку ДПП у сфері професійної (професійно-технічної) освіти).

Результати та обговорення. У системі професійної (професійно-технічної) освіти напрям ДПП розвивається шляхом реалізації завдань Концепції «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року (2019) та відповідно до Плану заходів на 2020-2027 роки (2020) із її запровадження. Політика ДПП у сфері

освіти здійснюється на основі договорів між органами державної влади та приватними партнерами, які укладаються у відповідному порядку. Чисельність договорів про співпрацю у сфері професійної (професійно-технічної) освіти, укладених між Міністерством освіти і науки України та роботодавцями, сягає понад 20 меморандумів (<https://mon.gov.ua>). Метою такого партнерства є, в основному, реалізація реформ професійної (професійно-технічної) освіти та виконання завдань Концепції щодо ДПП та взаємозв'язку з ринком праці, а саме:

- 1) формування системи професійних кваліфікацій;
- 2) упровадження механізмів стимулювання роботодавців до участі в освітньому процесі;
- 3) створення умов для розвитку дуальної форми здобуття освіти;
- 4) визнання неформальної й інформальної освіти, повних і часткових професійних кваліфікацій;
- 5) популяризація професійної освіти серед дітей, молоді, дорослих, планування професійного розвитку та кар'єри (Концепція, 2019).

Щодо формування системи професійних кваліфікацій, то у цьому аспекті здійснюється спільна робота роботодавців та закладів професійної (професійно-технічної) освіти щодо розроблення професійних стандартів, Державних освітніх стандартів з конкретних професій, освітніх програм. Згідно із статистичною інформацією Національного агентства кваліфікацій (<https://nqa.gov.ua>) станом на квітень 2022 р. заявлено 26 розробників професійних стандартів (з них 5 галузевих рад); до реєстру внесено 222 професійних стандартів, з яких 158 (71%) – за робітничими професіями, 171 (77%) професійних стандартів розроблені роботодавцями; зареєстровано в реєстрі заявок на розроблення 341 професійний стандарт, з яких 20 на внесення змін. Ці процеси здійснюються з дотриманням Порядку розроблення та затвердження професійних стандартів (2017) та Методики розроблення професійних стандартів (2018). Варто зазначити, що розробниками професійних стандартів є Інститут професійної освіти НАПН України (затверджені професійні стандарти «Методист закладу професійної (професійно-технічної) освіти» (2020), «Педагог професійного навчання» (2020), «Майстер виробничого навчання» (2021)), а також наукові співробітники Інституту є членами робочих груп з розроблення професійних стандартів (наприклад, «Майстер ресторанного обслуговування» (2021), «Майстер з пошиття

одягу» (2022), «Деревообробник будівельний» (2022), «Електромеханік з ремонту та обслуговування лічильно-обчислювальних машин» (2022) та ін.).

01 квітня 2022 р. Верховною Радою України прийнятий Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо функціонування національної системи кваліфікацій» (2022), у якому, зокрема, визначається пріоритетність професійного стандарту щодо кваліфікаційної характеристики. Ця позиція вносить чіткість щодо наступного розроблення державних освітніх стандартів з конкретних професій, зокрема, відповідно до п. 17. постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державного стандарту професійної (професійно-технічної) освіти» (2021): «під час розроблення державних освітніх стандартів з конкретних професій використовуються професійні стандарти, а у разі їх відсутності – кваліфікаційні характеристики професій з урахуванням вимог/потреб ринку праці» (Постанова КМУ, 2021).

На основі Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів професійної (професійно-технічної) освіти за компетентнісним підходом (2021) тільки у 2022 році Міністерством освіти і науки України затверджено 11 Державних освітніх стандартів з професій, які розроблені на основі професійних стандартів. Варто зазначити, що до авторських колективів розроблення як професійних, так і освітніх стандартів входять представники як роботодавців, так і закладів професійної (професійно-технічної) освіти, що засвідчує їх партнерство у формуванні системи професійних кваліфікацій та участі роботодавців у модернізації освітніх процесів.

Не менш важливою є роль держави та соціальних партнерів у створенні навчально-практичних центрів на базі закладів професійної (професійно-технічної) освіти, головними завданнями яких є: вдосконалення практичної підготовки здобувачів освіти; підвищення кваліфікації та стажування педагогічних працівників, фахівців підприємств, організацій, установ; формування пропозицій щодо вдосконалення робочих навчальних програм, розроблення навчально-методичного та інформаційного супроводу професійної підготовки; впровадження в освітній процес новітніх виробничих технологій у взаємодії з підприємствами; організація і проведення семінарів-практикумів, конференцій, засідань методичних секцій та інших заходів створення на їх базі кваліфікаційних центрів для присвоєння, підтвердження повних та/або часткових професійних

кваліфікацій (у тому числі, здобутих в інших країнах), а також офіційного визнання результатів неформального й інформального навчання осіб тощо (Радкевич, Бородієнко & Кравець, 2021).

Наприклад, в умовах функціонування навчально-практичного центру за напрямом кулінарії та кейтерингу у Київському вищому професійному училищі швейного та перукарського мистецтва проводиться експеримент за темою «Вдосконалення професійної підготовки кухарів на основі компетентнісного підходу» за участі Вищого професійного училища № 33 м. Києва. Зокрема, за підтримки представників ТОВ «Клопотенко» організовано роботу над оновленням змісту освітніх програм професійної підготовки кваліфікованих робітників за професією «Кухар» та проводиться навчання педагогічних працівників щодо застосування сучасних виробничих технологій.

ДПП у створенні умов для розвитку дуальної форми здобуття професійної (професійно-технічної) освіти регулюється першочергово Законом України «Про освіту» (2017) та розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти» (2018). Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти окреслює такі етапи її реалізації: I етап – розроблення нормативно-правової бази (2018-2019 рр.); II етап – розроблення типових моделей дуальної форми здобуття освіти та реалізація пілотних проектів (2019-2020 рр.); III етап – запровадження дуальної форми здобуття освіти (2020-2023 рр.) (Концепція, 2018). Відповідно до реалізації цих етапів розроблено План заходів з реалізації Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти (2019) та затверджено наказом Міністерства освіти і науки України «Положення про дуальну форму здобуття професійної (професійно-технічної) освіти» (2019). Підготовка фахівців за дуальною формою здобуття освіти передбачає навчання на робочому місці з виконанням посадових обов'язків відповідно до трьохстороннього трудового договору, що укладається здобувачем освіти із закладом освіти та роботодавцем для здобуття повної або часткових кваліфікацій за професією. Професійні кваліфікації можуть присвоюватися у кваліфікаційному центрі, на підприємстві чи в установі фаховою асоціацією за результатами кваліфікаційної атестації. Освітні кваліфікації присвоюються за результатами державної підсумкової атестації. Водночас, в Україні застосовуються лише елементи дуальної форми здобуття

професійної (професійно-технічної) освіти з пріоритетною відповідальністю закладів професійної (професійно-технічної) освіти. У зв'язку з цим є нагальна потреба затвердження Типового договору про здобуття професійної (професійно-технічної) освіти за дуальною формою з чітким розподілом прав та обов'язків суб'єктів цього процесу та приведення дуальної форми здобуття освіти в Україні у відповідність до критеріїв та вимог європейської практики.

Майже 300 закладів професійної (професійно-технічної) освіти організують дуальну форму здобуття освіти за більше, ніж за 160 професіями. Їх автономія дає можливість організувати освітній процес за дуальною формою для окремих професій, зокрема, й у межах експериментальної роботи. Наприклад, на базі Дніпрорудненського професійного ліцею спільно із Інститутом професійної освіти НАПН України проводиться експеримент Всеукраїнського рівня «Організація підготовки майбутніх кваліфікованих робітників за дуальною формою здобуття освіти». Згідно із інформацією Міністерства освіти і науки України, найбільша кількість учнів, які навчаються за дуальною формою освіти, у закладах Хмельницької області (877 осіб), Львівської (807 осіб), Вінницької (529 осіб), м. Києва (464 осіб).

Актуальним на часі є ДПП між ринком праці та закладами професійної (професійно-технічної) освіти щодо визнання неформальної й інформальної освіти, повних і часткових професійних кваліфікацій. Нині в Україні лише 3 заклади готують у форматі неформального навчання. Це – Одеський та Рівненський центри професійно-технічної освіти державної служби зайнятості, а також Вище професійне училище №33 м. Києва, у яких, відповідно до наказу «Про внесення змін до Переліку суб'єктів підтвердження результатів неформального професійного навчання осіб за робітничими професіями» (2018) здійснюється процедура оцінювання та підтвердження кваліфікації за результатами неформального навчання за професією «Кухар».

З часу діяльності Національного агентства кваліфікацій ведеться активне створення нормативно-правової бази для визнання, присвоєння та підтвердження професійних кваліфікацій, зокрема й кваліфікаційними центрами. Йдеться про введення в дію таких постанов Кабінету Міністрів України: «Про затвердження Порядку визнання в Україні професійних кваліфікацій, здобутих в інших країнах» (2021), «Про затвердження Порядку присвоєння та підтвердження професійних кваліфікацій кваліфікаційними

центрами» (2021), «Про затвердження Положення про Реєстр кваліфікацій» (2021), «Деякі питання акредитації кваліфікаційних центрів» (2021) та наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Типового положення про кваліфікаційний центр» (2021) та ін. Окрім того, Національним агентством кваліфікацій підготовлено близько 100 експертів, які вже готові до проведення акредитаційних експертиз кваліфікаційних центрів. Станом на квітень 2022 р. до реєстру акредитованих кваліфікаційних центрів не внесено жодного.

Процеси розвитку національної системи кваліфікацій, розроблення професійних стандартів та оновлення змісту освітніх стандартів/програм, упровадження дуальної форми здобуття освіти, широкі можливості визнання професійних кваліфікацій тощо – формують основи поглиблення взаємодії закладів професійної (професійно-технічної) освіти з роботодавцями в побудові більш ефективної системи популяризації професійної освіти серед дітей, молоді, дорослих, планування професійного розвитку та кар'єри. Однак, й у таких злагоджених діях виникають суперечності щодо чіткого розподілу окремих функцій та обов'язків серед зацікавлених у такій діяльності суб'єктах. Це потребує відповідних змін в освітньому законодавстві щодо розширення змістових статей про ДПП, а найбільш важливо – прийняття нового Закону України «Про професійну освіту та навчання» та оновлення нормативно-правової бази відповідно до сучасного законодавства.

Висновки. Євроінтеграційні процеси національної економіки та реформи в освітній системі, орієнтовані на міжнародні стандарти і кращі педагогічні практики, передбачають приведення освітнього законодавства у відповідність до вимог, прийнятих у країнах Європейського Союзу. Пріоритети розвитку професійної освіти і навчання у межах європейського співробітництва базуються на принципах державно-приватного партнерства, співпраці між провайдерами професійної освіти, громадськістю та учнями з метою системного вдосконалення державно-регульованих, ринково-орієнтованих та дуальних моделей професійної освіти і навчання.

Імплементация кращих міжнародних практик у розвиток національної системи професійної (професійно-технічної) освіти та її реформування на вимогу сьогодення, актуалізує значення не тільки вивчення тенденцій розвитку ДПП у сфері професійної (професійно-технічної)

освіти, а й здійснення конкретних дій щодо нормативного, наукового, організаційно-методичного забезпечення цих процесів, що уможливлено шляхом:

- прийняття нового Закону України «Про професійну освіту і навчання» із визначенням чітких положень для органів місцевої влади, закладів професійної (професійно-технічної) освіти, приватних партнерів щодо можливостей створення довгострокових організаційно-методичних моделей розвитку ДПП у сфері професійної освіти, обґрунтованих на основі досліджень таких інноваційних моделей у зарубіжних країнах. Наприклад, «торгово-промислові палати в Німеччині, Секторальна рада з навчання на виробництві (Канада), центри передового досвіду професійної освіти (Нідерланди), промислові центри або кластери (регіон Тоскана в Італії та Баден-Вюртемберг у Німеччині), Національна корпорація з розвитку навичок (National Skill Development Corporation) (Індія) (Бородієнко, Ничкало, Малихіна, Кузь, & Коротков, 2021);

- оновлення чинної та створення сучасної нормативно-правової бази щодо розвитку ДПП у сфері професійної освіти. Зокрема, йдеться про оновлення Концепції розвитку державно-приватного партнерства в Україні на 2013-2018 роки та створення на її основі єдиної Концепції розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти;

- запровадження глобальних інвестиційних освітніх проєктів (спільних із державними та приватними суб'єктами, міжнародними партнерами) на основі використання технологій розвитку ДПП, що містять практичні інструменти забезпечення партнерської взаємодії закладів професійної (професійно-технічної) освіти з ринком праці;

- створення незалежних дорадчо-консультативних, консалтингових центрів з метою надання організаційної та методичної допомоги органам місцевої влади, закладам професійної (професійно-технічної) освіти, приватним партнерам, які прагнуть розвивати співпрацю на засадах ДПП;

Список посилань

Бородієнко, О. В. (ред.) (2020). *Публічно-приватне партнерство закладів професійної освіти: практичний посібник*. Київ: ІІТО НАПН України.

Бородієнко, О., Ничкало Н., Малихіна Я., Кузь О., & Коротков Д. (2021). Публічно-приватне партнерство в освіті як передумова зростання регіональних ринків праці: аналіз зарубіжного досвіду.

- розроблення Типових положень про створення нових освітніх інституцій на засадах ДПП (освітньо-виробничі кластери, технопарки, бізнес-інкубатори, освітні хаби та ін.);

- розроблення механізму залучення додаткових ресурсів для розвитку професійної (професійно-технічної) освіти та її орієнтації на сучасні технічні й технологічні умови, зокрема й створення навчально-практичних центрів на базі закладів освіти;

- розроблення пропозицій щодо сумісного надання випускникам професійних кваліфікацій роботодавцями і закладами професійної (професійно-технічної) освіти, зокрема створення кваліфікаційних центрів на базі закладів освіти;

- розроблення та запровадження механізмів розподіленої відповідальності за фінансування і гарантування раціонального використання ресурсів, багатоканального й різнорівневого фінансування професійної підготовки у закладах професійної (професійно-технічної) освіти (Радкевич, Бородієнко & Кравець, 2021);

- продовження системного, конструктивного та взаємовигідного співробітництва щодо реалізації завдань Концепції «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року та Плану заходів на 2020-2027 роки із її запровадження, а саме щодо ДПП та взаємозв'язку з ринком праці.

Сучасний стан розвитку ДПП у сфері професійної (професійно-технічної) освіти не обмежується означеними пропозиціями щодо удосконалення законодавства та розроблення чітких механізмів ефективної взаємодії між органами місцевої влади, закладами професійної (професійно-технічної) освіти, приватним партнерам та ін. зацікавленими сторонами. Сьогодні відповідальність за вдосконалення та модернізацію національної професійної освіти є спільною для держави і приватних партнерів, адже інвестування у професійну освіту – це збереження та розвиток людського капіталу, а це – основа відновлення національної економіки, її міжнародне визнання та світова повага.

Верховна Рада України. Законодавство України (2012, Лютий 27). *Деякі питання проведення аналізу ефективності здійснення державно-приватного партнерства*. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, № 255. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0399-12#Text>.

Верховна Рада України. Законодавство України (2013, Серпень, 14). *Про схвалення Концепції розвитку державно-приватного партнерства в Україні на 2013-2018 роки*. Розпорядження Кабінету Міністрів України, № 739-р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/739-2013-%D1%80#Text>.

Верховна Рада України. Законодавство України (2015, Вересень 30). *Про затвердження Методики виявлення ризиків здійснення державно-приватного партнерства, їх оцінки та визначення форми управління ними*. Постанова Кабінету міністрів України, № 232 від 16.02.2011. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232-2011-%D0%BF#Text>.

Верховна Рада України. Законодавство України (2016, Березень 16). *Про внесення змін до Переліку суб'єктів підтвердження результатів неформального професійного навчання осіб за робітничими професіями*. Наказ Міністерства соціальної політики України, № 466. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0455-16#Text>.

Верховна Рада України. Законодавство України (2016, Липень 6). *Про затвердження Методичних рекомендацій щодо застосування Методики виявлення ризиків здійснення державно-приватного партнерства, їх оцінки та визначення форми управління ними*. Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, № 944. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0944731-16#Text>.

Верховна Рада України. Законодавство України (2017, Травень 31). *Про затвердження Порядку розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів*. Постанова Кабінету Міністрів України, № 373. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/373-2017-%D0%BF>.

Верховна Рада України. Законодавство України (2018, Вересень 19). *Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти*. Розпорядження Кабінету Міністрів України, № 660-р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018-p#n9>.

Верховна Рада України. Законодавство України (2018, Січень 22). *Про затвердження Методики розроблення професійних стандартів*. Наказ міністерства соціальної політики України, № 74. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0165-18>.

Верховна Рада України. Законодавство України (2019, Грудень 12). *Про затвердження Положення про дуальну форму здобуття професійної (професійно-технічної) освіти*. Наказ МОН України, № 1551. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0193-20#Text>.

Верховна Рада України. Законодавство України (2019, Червень, 12). *Концепція реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року*. № 419-р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2019-%D1%80#Text>.

Верховна Рада України. Законодавство України (2020, Квітень 29). *Про затвердження плану заходів на 2020-2027 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року*. Розпорядження Кабінету Міністрів України, № 508-р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/508-2020-%D1%80#Text>.

Верховна Рада України. Законодавство України (2020, Липень 1). *Про затвердження Порядку заміни приватного партнера за договором, укладеним у рамках державно-приватного партнерства*. Постанова Кабінету міністрів України, № 298 від 26.04.2017 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/541-2020-%D0%BF#Text>.

Верховна Рада України. Законодавство України (2021, Вересень 1). *Деякі питання організації здійснення державно-приватного партнерства*. Постанова Кабінету Міністрів, № 384 від 11 квітня 2011 р. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/384-2011-%D0%BF#Text>.

Верховна Рада України. Законодавство України (2021, Вересень 15). *Про затвердження Порядку присвоєння та підтвердження професійних кваліфікацій кваліфікаційними центрами*. Постанова Кабінету Міністрів України, № 956. (2021). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/956-2021-%D0%BF#Text>.

Верховна Рада України. Законодавство України (2021, Вересень 22). *Деякі питання акредитації кваліфікаційних центрів*. Постанова Кабінету Міністрів України, № 986. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/986-2021-%D0%BF#Text>.

Верховна Рада України. Законодавство України (2021, Жовтень 20). *Про затвердження Державного стандарту професійної (професійно-технічної) освіти*. Постанова Кабінету міністрів України, № 1077. (2021). Взято з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1077-2021-%D0%BF#Text>.

Верховна Рада України. Законодавство України (2021, Квітень 22). *Про затвердження Типового положення про кваліфікаційний центр*. Наказ МОН України, № 452. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0804-21#Text>.

Верховна Рада України. Законодавство України (2021, Червень 16). *Про затвердження Положення про Реєстр кваліфікацій*. Постанова № 620. (2021). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/620-2021-%D0%BF#Text>.

Верховна Рада України. Законодавство України (2021, Червень 2). *Про затвердження Порядку визнання в Україні професійних кваліфікацій, здобутих в інших країнах*. Постанова Кабінету Міністрів України, № 576. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-2021-%D0%BF#Text>.

Міністерство освіти і науки України (2021, Лютий 17). *Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів професійної (професійно-технічної) освіти за компетентнісним підходом*. Наказ МОН України, № 216. <http://surl.li/bxgux>.

Про державно-приватне партнерство. Закон України (2010). *Відомості Верховної ради України (ВВР)*, 40, 524. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#Text>.

Про освіту. Закон України (2017). *Відомості Верховної ради України (ВВР)*, 38-39, 380. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

Радкевич, В. О., Бородієнко, В. О., & Кравець, С. Г. (2021). *Професійна (професійно-технічна) освіта України в контексті євроінтеграційних процесів (порівняльний аналіз із країнами Європейського Союзу): науково-аналітичні матеріали*. Київ: ТОВ «ТРОПЕА».

Переклад і транслітерація

Borodiienko, O. V. (red.) (2020). *Publichno-pryvatne partnerstvo zakladiv profesiinoi osvity* [Public-private partnership of vocational education institutions]: praktychnyi posibnyk. Kyiv: IPTO NAPN Ukrainy, [in Ukrainian].

Borodiienko, O., Nychkalo N., Malykhina Ya., Kuz O., & Korotkov D. (2021). *Publichno-pryvatne partnerstvo v osviti yak predumova zrostannia rehionalnykh rynkiv pratsi: analiz zarubizhnoho dosvidu* [Public-private partnership in education as a prerequisite for the growth of regional labor markets: an analysis of foreign experience]. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(36), 408-420. <https://doi.org/10.18371/fcaptop.v1i36.228031>, [in English].

Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy (2012, Liutyi 27). *Deiaki pytannia provedennia analizu efektyvnosti zdiisnennia derzhavno-pryvatnoho partnerstva* [Some issues of organization of public-private partnership]. *Nakaz Ministerstva ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy*, № 255. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0399-12#Text>, [in Ukrainian].

Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy (2013, Serpen, 14). *Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku derzhavno-pryvatnoho partnerstva v Ukraini na 2013-2018 roky* [On approval of the Concept for the development of public-private partnership in Ukraine for 2013-2018]. *Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy*, № 739-r. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/739-2013-%D1%80#Text>, [in Ukrainian].

Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy (2015, Veresen 30). *Pro zatverdzhennia Metodyky vyivlennia ryzykiv zdiisnennia derzhavno-pryvatnoho partnerstva, yikh otsinky ta vyznachennia formy upravlinnia nymy* [About the statement of the Methodology of risks identification of public-private partnership realization, their estimation and form definition of their management]. *Postanova Kabinetu ministriv Ukrainy*, № 232 vid 16.02.2011. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/232-2011-%D0%BF#Text>, [in Ukrainian].

Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy (2016, Berezen 16). *Pro vnesennia zmin do Pereliku subiektiv pidtverdzhennia rezultativ neformalnoho profesiinoho navchannia osib za robitnychymy profesiiamy*. [On Amendments to the List of Subjects Confirming the Results of Informal Vocational Training of Persons in Working Professions]. *Nakaz Ministerstva sotsialnoi polityky Ukrainy*, № 466. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0455-16#Text>, [in Ukrainian].

Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy (2016, Lypen 6). *Pro zatverdzhennia Metodichnykh rekomendatsii shchodo zastosuvannia Metodyky vyivlennia ryzykiv zdiisnennia derzhavno-pryvatnoho part-*

nerstva, yikh otsinky ta vyznachennia formy upravlinnia nymy nymy [About the statement of Methodical recommendations concerning application of the Methodology of risks identification of public-private partnership realization, their estimation and form definition of their management]. Nakaz Ministerstva ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy, № 944. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0944731-16#Text>, [in Ukrainian].

Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy (2017, Traven 31). *Pro zatverdzhennia Poriadku rozroblennia, vvedennia v diiu ta perehliadu profesiinykh standartiv* [On approval of the Procedure for development, implementation and revision of professional standards]. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy, № 373. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/373-2017-%D0%BF>, [in Ukrainian].

Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy (2018, Veresen 19). *Kontsepsiia pidhotovky fakhivtsiv za dualnoiu formoiu zdobuttia osvity* [The concept of training specialists in the dual form of education]. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy, № 660-r. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018-p#n9>, [in Ukrainian].

Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy (2018, Sichen 22). *Pro zatverdzhennia Metodyky rozroblennia profesiinykh standartiv* [About the statement of the Methodology of professional standards development]. Nakaz ministerstva sotsialnoi polityky Ukrainy, № 74. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0165-18>, [in Ukrainian].

Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy (2019, Hruden 12). *Pro zatverdzhennia Polozhennia pro dualnu formu zdobuttia profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity* [On approval of the Regulations on the dual form of obtaining professional (vocational) education]. Nakaz MON Ukrainy, № 1551. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0193-20#Text>, [in Ukrainian].

Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy (2019, Cherven, 12). *Kontsepsiia realizatsii derzhavnoi polityky u sferi profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity «Suchasna profesiina (profesiino-tekhnichna) osvita» na period do 2027 roku* [The concept of implementation of state policy in the field of professional (vocational) education «Modern professional (vocational) education» for the period up to 2027]. № 419-r. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2019-%D1%80#Text>, [in Ukrainian].

Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy (2020, Kviten 29). *Pro zatverdzhennia planu zakhodiv na 2020-2027 roky iz zaprovadzhennia Kontsepsii realizatsii derzhavnoi polityky u sferi profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity «Suchasna profesiina (profesiino-tekhnichna) osvita» na period do 2027 roku* [On approval of the action plan for 2020-2027 on the implementation of the Concept of implementation of state policy in the field of professional (vocational) education «Modern professional (vocational) education» for the period up to 2027]. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy, № 508-r. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/508-2020-%D1%80#Text>, [in Ukrainian].

Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy (2020, Lypen 1). *Pro zatverdzhennia Poriadku zaminy pryvatnoho partnera za dohovorom, ukladenym u ramkakh derzhavno-pryvatnoho partnerstva* [On approval of the Procedure for replacement of a private partner under an agreement concluded within the framework of the public-private partnership]. Postanova Kabinetu ministriv Ukrainy, № 298 vid 26.04.2017 r. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/541-2020-%D0%BF#Text>, [in Ukrainian].

Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy (2021, Veresen 1). *Deiaki pytannia orhanizatsii zdiisnennia derzhavno-pryvatnoho partnerstva* [Some issues of organization of public-private partnership]. Postanova Kabinetu Ministriv, № 384 vid 11 kvitnia 2011 r. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/384-2011-%D0%BF#Text>, [in Ukrainian].

Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy (2021, Veresen 15). *Pro zatverdzhennia Poriadku prysvoiennia ta pidverdzhennia profesiinykh kvalifikatsii kvalifikatsiinymy tsentramy* [On approval of the Procedure for assignment and confirmation of professional qualifications by qualification centers]. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy, № 956. (2021). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/956-2021-%D0%BF#Text>, [in Ukrainian].

Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy (2021, Veresen 22). *Deiaki pytannia akredytatsii kvalifikatsiinymy tsentramy* [Some issues of accreditation of qualification centers]. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy, № 986. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/986-2021-%D0%BF#Text>, [in Ukrainian].

Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy (2021, Zhovten 20). *Pro zatverdzhennia Derzhavnoho standartu profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity* [About the statement of the State standard of professional (vocational) education]. Postanova Kabinetu ministriv Ukrainy, № 1077. (2021). Vziato z <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1077-2021-%D0%BF#Text>, [in Ukrainian].

Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy (2021, Kviten 22). *Pro zatverdzhennia Typovoho polozhennia pro kvalifikatsiinyi tsentr* [On approval of the Standard Regulations on the Qualification Center]. Nakaz MON Ukrainy, № 452. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0804-21#Text> , [in Ukrainian].

Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy (2021, Cherven 16). *Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Reiestr kvalifikatsii* [On approval of the Regulations on the Register of Qualifications]. Postanova № 620. (2021). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/620-2021-%D0%BF#Text> , [in Ukrainian].

Verkhovna Rada Ukrainy. Zakonodavstvo Ukrainy (2021, Cherven 2). *Pro zatverdzhennia Poriadku vyznannia v Ukraini profesiinykh kvalifikatsii, zdobutykh v inshykh krainakh* [On approval of the Procedure for recognition in Ukraine of professional qualifications obtained in other countries]. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy, № 576. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-2021-%D0%BF#Text>, [in Ukrainian].

Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy (2021, Liutyi 17). *Pro zatverdzhennia Metodichnykh rekomendatsii shchodo rozroblennia standartiv profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity za kompetentnisnym pidkhodom* [On approval of Methodical recommendations for the development of standards of professional (vocational) education according to the competence approach]. Nakaz MON Ukrainy, № 216. <http://surl.li/bxgux> , [in Ukrainian].

Pro derzhavno-pryvatne partnerstvo [About public-private partnership] Zakon Ukrainy (2010). *Vidomosti Verkhovnoi rady Ukrainy (VVR)*, 40, 524. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#Text> [in Ukrainian].

Pro osvitu [About education] Zakon Ukrainy (2017). *Vidomosti Verkhovnoi rady Ukrainy (VVR)*, 38-39, 380. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> , [in Ukrainian].

Radkevych, V. O., Borodiienko, V. O., & Kravets, S. H. (2021). *Profesiina (profesiino-tekhnichna) osvita Ukrainy v konteksti yevrointehratsiinykh protsesiv (porivnialnyi analiz iz krainamy Yevropeiskoho Soiuzu)* [Professional (vocational) education of Ukraine in the context of European integration processes (comparative analysis with the countries of the European Union)]: naukovy-analitychni materialy. Kyiv: TOV «TROPEA», [in Ukrainian].

REGULATORY AND LEGAL SUPPORT FOR THE DEVELOPMENT OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN THE FIELD OF PROFESSIONAL (VOCATIONAL) EDUCATION

Svitlana Kravets¹

¹ Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Researcher, Head of the Laboratory of Foreign Systems of Vocational Education and Training of the Institute of Vocational Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-8878-6241>, e-mail: sveta.kindz@ukr.net

---

Abstract

Relevance: modern processes of reforming professional (vocational) education are characterized by trends of its confident integration with the labor market on the basis of public-private partnership and taking into account the best international practices.

Aim: to analyze the regulatory and legal support of public-private partnership and determine its effectiveness in the development of professional (vocational) education.

Methods: theoretical (induction, synthesis, generalization); empirical (analysis of official documents on public-private partnership; development in the field of professional (vocational) education; identification of experience and effectiveness of public-private partnership at the level of professional (vocational) education; forecasting prospects for public-private partnership in the field of professional (vocational) education.

Results: the legal bases, principles of public-private partnership, the order and mechanisms of the efficiency analysis of public-private partnership realization are characterized; analyzed the concepts, regulations in the field of professional (vocational) education and outlined the possibilities of expanding legislative initiatives to create conditions for more effective development of public-private partnership in the field of professional (vocational) education; the experience of development of public-private partnership in the directions provided by the Concept "Modern professional (vocational) education" for the period up to 2027 is revealed.

Conclusions: the results of the analysis of legislative acts and normative and legal documents give grounds to assert the need to update the current and create modern legislation on public-private partnership in vocational education, develop regulatory, scientific, organizational and methodological support, create a unified concept and long-term model -private partnership in the field of vocational education with certain mechanisms to enhance the participation of private entities in the processes of improving and modernizing national vocational education.

Keywords: *professional (vocational) education, public-private partnership, labor market, institutions of professional (vocational) education, legislative acts, normative and legal documents.*

Стаття надійшла до редакції: 05.05.2022

Прийнято до друку: 30.05.2022